

කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරීත්වය කෙරෙහි
බලපාන සාධක විශ්ලේෂණය

ඇම්. ඩබ්. ඇම්. ඇන්ටනි ප්‍රනාන්දු පියතුමා
විසිනි

ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ පශ්චාත් ලඟකී පීඨයෙහි
ගණිත (ආර්ථික විද්‍යා) ලඟකී පරීක්ෂණය
සම්පූර්ණ කිරීම සඳහා
ඉදිරිපත් කෙරෙන පර්යේෂණ නිවන්ධය
2000

පර්යේෂකයාගේ ප්‍රකාශය

කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරීත්වය කෙරෙහි බලාපන සාධක විශ්ලේෂණය නමැති මේ නිබන්ධය ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය ඩැනියෙල් ජයවර්ධන මහතාගේ උපදේශකත්වය යටතේ ලියන ලදුව, මා විසින් ස්වාධීනව පර්යේෂණ කරනු ලැබ සම්පාදනය කරන ලද්දකි. පරීක්ෂකවරුන් විසින් කරන ලද සංශෝධන පමණක් ආචාර්ය උපාලි විභූමසිංහ මහතාගේ නිරීක්ෂණය යටතේ සකසනු ලැබීය. මෙම නිබන්ධය වෙනත් උපාධියක් සඳහා වෙනත් විශ්වවිද්‍යාලයකට ඉදිරිපත් කර නොමැති බවද සහතික කරමි.

.....
ඇම්. ඩබ්. ඇම්. ඇන්ටනි ප්‍රනාන්දු පියතුමා)

උපදේශකවරයාගේ ප්‍රකාශය

කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරීත්වය කෙරෙහි බලාපන සාධක විශ්ලේෂණය නමැති මේ නිබන්ධය ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය ඩැනියෙල් ජයවර්ධන මහතාගේ උපදේශකත්වය යටතේ ලියන ලදුව, පරීක්ෂකවරුන් විසින් කරන ලද සංශෝධන පමණක් මා විසින් නිරීක්ෂණය කොට සහතික කරමි. මෙම නිබන්ධය පිළිබඳව ඉහත දැක්වෙන පර්යේෂකයාගේ ප්‍රකාශය සත්‍ය බවත් අගැයීම සඳහා විශ්වවිද්‍යාලය ට බාරදීම ට සුදුසු බවත් මෙයින් සහතික කරමි.

Upali Wijtha

.....
ආචාර්ය උපාලි වික්‍රමසිංහ
අධ්‍යයනාංශ ප්‍රධාන
ආර්ථික විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය

පිදුම

මා දිවි ගමනේ

අධ්‍යාත්මික වූත්

ශාස්ත්‍රීය වූත් වර්ධනයට

මග පෙන්වූ

දීර් ගැන්වූ

අතභිත දුන්

ගුරු භවතුන්ට

හද පිර සතුටින් හා බැහින්

මේ පොත පිදෙයි.

ස්තූතිය

“කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරීත්වය කෙරෙහි බලපාන සාධක විශ්ලේෂණය” යන මෙම නිබන්ධය, ආර්ථික විද්‍යා ශාස්ත්‍රපති විභාග අධ්‍යයන අවශ්‍යතා සපුරාලීමට ලියන ලද්දකි. මෙම කෘතිය සකස් කිරීමේ ලා අවශ්‍ය මූලික වැඩ කොටස සකසා ගැනීමේ දී මා හට සහය දුන් ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ මහාචාර්ය ඇම්. ඇස්. සත්කුමාර මහතාට පළමුව මාගේ ස්තූතිය පුදකරමි. තව ද ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්ව විද්‍යාලයේ, පශ්චාත් උපාධි අධ්‍යයනාංශය භාර මහාචාර්ය එම්. කරුණානායක මහතාට මා දිරිගැන්වීම ගැන ස්තූති වන්න වෙමි.

1996 ජුනි මස 19 වන දින නිබන්ධය ඉදිරිපත් කිරීමේ දේශනයට සහභාගි වෙමින්, අවශ්‍ය සංශෝධන ඉදිරිපත් කරමින් මා දිරි ගැන්වූ ඩබ්. ඒ. විජේවර්ධන, ආර්ථික විද්‍යා අධ්‍යයනාංශ ප්‍රධාන ආචාර්ය උපාලි වික්‍රමසිංහ, ඩැනියල් ජයවර්ධන, ඩී.පී.එස්. වන්දනුමාර යන ජ්‍යෙෂ්ඨ කතිකාචාර්ය මහතුන් ස්තූති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

මෙම නිබන්ධය සපුරා සකස්කර ගැනීමට නිසිමග පෙන්වමින්, අවශ්‍ය උපදෙස් ලබා දෙමින් උපදේශක මහතුන් ලෙස කටයුතු කළ, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ග්‍රාමීය ණය අධ්‍යක්ෂ මෙන් ම සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ වැඩ බලන අධ්‍යක්ෂ ජයවර්ධනපුර විශ්ව විද්‍යාලයේ බාහිර කලීකාචාර්ය ඩබ්.ඒ. විජේවර්ධන මහතාටත්, එම විශ්ව විද්‍යාලයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කලීකාචාර්ය ඩැනියල් ජයවර්ධන මහතාටත් විශේෂ ස්තූතිය පුදකර සිටිමි. මෙම නිබන්ධය ඔබගේ මොහොතේ පුණී වගකීම භාරගෙන උදව්කිරීම ගැන එතුමන්ට තැවතත් ස්තූති වන්න වෙමි.

කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ පිළිබඳ දත්ත රැස්කිරීමේ දී ඊට අදාළ පොත පත, සහරා පහසුකම් සපයමින් සහයෝගය දැක්වූ කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ පරිපාලන සේවයේ නියුතු ප්‍රභාෂ වනිගනුංග මහතාට ද, ශ්‍රී ලංකා සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභාවේ පරිපාලන සේවයේ නියුතු කිත්සිරි ගුණවර්ධන මහතාට ද, ඒකක භාර ආයතනයේ නියුතු සරත් රණසිංහ මහතාට ද මම ස්තූති කරමි. එසේ ම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු මාණ්ඩලික අධ්‍යයන ආයතනයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරී විත්සන් මර්වින් ප්‍රනාන්දු මහතාට ද සිහිපත් කරමි.

මෙම නිබන්ධයේ භාෂාව සංස්කරණය කර දුන් ජේදුරු ප්‍රනාන්දු මහතාට ද, පරිගණක කාර්යයන් සියල්ල සකසා දුන් ශ්‍රී ලංකා රබර් සංවර්ධන මණ්ඩලයේ සේවයේ නියතු පී.ඩී. අරුණ ද අල්මේද මහත්මියටද, මෙම නිබන්ධය මනාව සකස්කර දීම ගැන කතෝලික මුද්‍රණාලයේ කළමණාකරු, කැමිලස් පෙරේරා මහත්මාට සහ පරිගණක කටයුතු කළ ඇන් ස්වර්ණමාලි මහත්මියට සහ ලුණුවිල පොල් පර්යේෂණ ආයතනයේ ජීව මිනික අංශ ප්‍රධාන ඩී. ටී. මත්තේ මහතාට ද මාගේ විශේෂ ස්තූතිය හිමි වේ.

අවසන්කොට මේ සඳහා සහය දැක්වූ ගරු සිස්ටාන් ද කසාස් පියතුමාට ද, අප පැවිදි නිකායේ ප්‍රාදේශාධිපති බර්නාඩ් කුරේරා පැතු.නි. පියතුමාට ද මම ස්තූති කරමි.

ඇම්. ඩබ්. ඇම්. ඇන්ටනි ප්‍රනාන්දු පියතුමා.
(මාර්ක් ප්‍රනාන්දු පියතුමා පැතු.නි.)

2000 අගෝස්තු 31 වෙනි ද,
ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ
ආර්ථික විද්‍යා අධ්‍යයනාංශයේදී ය.

පටුන

	පිටුව
පිළිම	I
ස්තූතිය	II
පටුන	III -V
01 වන පරිච්ඡේදය : ගැඳිත්වීම	01-08
1:1 ගැටලුව සහ අධ්‍යයනයේ වැදගත්කම	03-04
1:2 අධ්‍යයනයේ අරමුණු	04
1:3 අධ්‍යයනයේ කාල සීමාව තීරණය කිරීම.	04-05
1:4 අධ්‍යයනයේ ක්‍රමවේදය	05-06
1:5 දත්ත මූලාශ්‍ර හා දත්ත රැස්කිරීම	06-07
1:6 පර්යේෂණ කෘතියේ අපේක්ෂිත සැලසුම	07-08
02 වන පරිච්ඡේදය : කොටස් වෙළෙඳපොළෙහි වැදගත්කම හා කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ ඓතිහාසික වර්ධනය	09-30
2:1 මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ	09-11
2:2 මූල්‍ය අතරමැදිකරණය හා නිර් අතරමැදිකරණය	11-12
2:3 වාණිජ බැංකු හෝ කොටස් වෙළෙඳපොළ තෝරා ගැනීම	12
2:4 ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළෙහි කාර්යභාරය	12-13
2:5 කොටස් වෙළෙඳපොළ හඳුනා ගැනීම	14-15
2:6 කොටස් වෙළෙඳපොළ හා ආර්ථික වර්ධනය	15-17
2:7 දියුණුවන රටවල් හා කොටස් වෙළෙඳපොළ	17-18
2:8 කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ ආරම්භය හා එහි මුල්කාලීන වර්ධනය	18-20
2:9 කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළෙහි මෑත කාලීන සංවර්ධනය	20-30

03 වන පරිච්ඡේදය : ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික ප්‍රගතිය සහ කොළඹ

කොටස් වෙළෙඳපොළ ප්‍රවණතා (1980-95)	31-62
3:1 ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික ප්‍රගතිය (1980-95)	31-40
3:1:1 ආයෝජන හා ඉතිරි කිරීම්.	31-34
3:1:2 ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ ආයෝජන ප්‍රවණතා.	35
3:1:3 ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ ඉතිරි කිරීම් ප්‍රවණතා.	35-37
3:1:4 ශ්‍රී ලංකාව, තෝරාගත් ආසියාතික රටවල් කිහිපයක් හා සසඳා බැලීම.	37-40
3:2 කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළෙහි ප්‍රාථමික හා ද්විතියික අංශයන්හි ප්‍රවර්ධනය (1980-95)	41-62
3:2:1 ප්‍රාථමික කොටස් වෙළෙඳපොළ ප්‍රවණතා.	41-43
3:2:2 ද්විතියික කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ ප්‍රවණතා.	43-49
3:2:3 ඉහළ ක්‍රියාකාරීත්වයේ සමාගම්හි දයකත්වය	49-50
3:2:4 කොළඹ ද්විතියික කොටස් වෙළෙඳපොළ නිර්වේදනීය ක්‍රියාකාරීත්වය	51-54
3:2:5 ආර්ථික වර්ධනය සඳහා විදේශීය කොටස් වෙළෙඳපොළ දයකත්වය	54-55
3:2:6 කොළඹ ද්විතියික කොටස් වෙළෙඳපොළ හා ආයෝජන වර්ගීකරණය	55-62

4 වන පරිච්ඡේදය: සමීක්ෂණ ක්‍රමවේදය සහ සාධක සමීක්ෂණ ප්‍රතිඵල

4:1 සමීක්ෂණ කාලය	63-64
4:2 ප්‍රාථමික දත්ත රැස්කිරීම.	64-65
4:2:1 සමීක්ෂණ සාධක බරතැබීම	65-66
4:3 සමීක්ෂණ සාධක විශ්ලේෂණය	66-74
4:3:1 සාධක අතර සහසම්බන්ධතාව	66-68
4:3:2 සාධක ලකුණුවල මධ්‍යන්‍ය සෙවීම	68-70
4:3:3 සමීක්ෂණ සාධක ලකුණුවල සම්මත අපගමනය සහ විචලනයා සංගුණකය	70-71
4:3:4 "t" (පරීක්ෂාව) අගය සෙවීම	71-72

4:4 සමීකරණ සාධක, ප්‍රායෝගික දත්ත හා දර්ශක අතර සහසම්බන්ධතාව විශ්ලේෂණය කිරීම	72-73
4:5 පර්යේෂණයේ සීමාවන්	74
5 වන පරිච්ඡේදය : සමීකරණ සාධක විශ්ලේෂණය	75-101
5:1 විශ්ලේෂණ සාධක හඳුනා ගැනීම	75-79
5:2 සමීකරණ සාධක විශ්ලේෂණය	79-81
5:3 තෝරා ගැනුණ සාධක පහ විශ්ලේෂණය කිරීම.	81
5:3:1 දේශපාලන ස්ථායීතාව, රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සහ කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරීත්වය	81-89
5:3:2 කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ විදේශිකයන්ට විවෘතවීම හා එහි ක්‍රියාකාරීත්වය	89-91
5:3:3 කමිකරු ආරවුල් හා වෘත්තීය සමිති කටයුතු සහ කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරීත්වය	91-94
5:3:4 යුද්ධය, වාර්ගික ප්‍රශ්න සහ කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරීත්වය	94-97
5:3:5 කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ විශාලත්වය, ලේඛනගත සමාගම් හා එහි ක්‍රියාකාරීත්වය	97-101
6 වන පරිච්ඡේදය: සාරාංශය, නිගමන හා නිර්දේශ;	102-108
6:1 සාරාංශය	102-104
6:2 නිගමනයන්	104-106
6:3 නිර්දේශයන්	107-108
උපග්‍රන්ථය 01: කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරීත්වය කෙරෙහි බලපෑමක් සාධක පිළිබඳ සමීකරණ ක්‍රමවේදය	109-112
උපග්‍රන්ථය 02: සමීකරණයට භාජනය වූ පුද්ගලයන් 52 විසින් කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ කෙරේ සාධක 25ක බලපෑම ප්‍රකාශ කළ අන්දම	113
උපග්‍රන්ථය 03: 1980-95 කාලය තුළ ප්‍රධාන මැතිවරණ සහ බෝම්බ පිපිරීයාම	114
උපග්‍රන්ථය 04: කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ ඉහළ ක්‍රියාකාරීත්වයේ සමාගම් 30 සහ අනෙක් සමාගම්වල දයකත්වය ප්‍රතිශතයක් ලෙස 1988-1995	115
උපග්‍රන්ථය 05: සහසම්බන්ධතා සාධක න්‍යාසය	116
උපග්‍රන්ථය 06: සාධකයන් අතර "t" අගයන් දක්වන න්‍යාසය	117
උපග්‍රන්ථය 07: තෝරාගන්නා ලද සාධකයන්හි දර්ශක අගයන් හා සියලු කොටස් හා සංවේදී කොටස් මිල දර්ශක	118
සංඛ්‍යා සටහන් පරිච්ඡේද අනුව	119
රූප සටහන් පරිච්ඡේද අනුව	120
ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ	121-125

පළමුවන පරිච්ඡේදය

හැඳින්වීම

ආර්ථික වර්ධනය (Economic Growth) ඕනෑම රටක මූලික පරමාර්ථ අතර අති විශේෂ තැනක් ගනී. ආර්ථික වර්ධනය ඉහළ මට්ටමකට ගෙන ඒමත්, එමගින් ජනතාවගේ ජීවන තත්වය උසස් කරලීමත්, හැම සමාජයක් විසින් ම, ඉටුකර ගැනීමට අපේක්ෂා කරන අරමුණු වේ. ආර්ථික වර්ධනය හා සමාජ ප්‍රගතිය ඒකාබද්ධව පවතින්නකි. භාණ්ඩ හා සේවා ප්‍රමාණයේ වැඩිවීම ආර්ථික වර්ධනය වශයෙන් සැලකෙන අතර, සමාජ ප්‍රගතිය ද ඇතුළත් ආර්ථික සංවර්ධනය (Economic Development), ආර්ථික වර්ධනය මත රඳා පවතී. මෙසේ වැදගත් වන ආර්ථික වර්ධනය, මූලික වශයෙන් රටක පවත්නා යටිතල පහසුකම් විසින් තීරණය කරනු ලබයි. යටිතල පහසුකම් ලබාදීම සඳහා, ආයෝජනය කළ යුතු අතර, ආයෝජනය සඳහා සම්පත් ලබාදීම ඉතිරි කිරීම් තුළින් සිදුකළ යුතුව ඇත. එහි ලා ගැටලු මතු වන මොහොතක විකල්ප මාගී ගැන අවධානය යොමු කිරීම වැදගත් වේ. ඒ අතර කොටස් වෙළෙඳපොළ එක් මාගීයක් ලෙස හැඳින්වේ.

ශ්‍රී ලංකාව සමාජ සංවර්ධන දර්ශක අතින් ඉහළ ප්‍රගතියක් වාර්තා කළ ද, පහත් ආර්ථික වර්ධන වේගය නිසා, දිගු කලක් තුළ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටක් වශයෙන් සැලකේ. ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය තුළ, ස්වකීය ජනතාවගේ අභිලාෂයන් මුදුන් පමුණුවා ලීමට නොහැකි සේ, පැවැත්මට හේතු මෙන්ම බාධක ද සොයා බලා පිළියම් කළ යුතුව ඇත. අද පවා ඒ ගැන විවිධ අධ්‍යයනයන් කෙරෙයි. ඒ අතර, සංවර්ධනයේ දායකත්වය ලබා ගැනීමට, පවත්නා විධි හා ක්‍රම ශක්තිමත් කරන අතර ම, නව ක්ෂේත්‍ර, ආර්ථිකයට ගලපා ගැනීමේ අවස්ථාව තිබේ ද, ඒ කොයි ප්‍රමාණයෙන් ද, කොයි ආකාරයෙන් ද යන්න සොයා බැලිය යුතුව ඇත. ඒ අතර ම, අප හා සමාන වෙනත් රටවල් යොදාගත් නව ක්‍රමවේදයන් සොයා බැලීම සුදුසු වනුයේ, පවත්නා ගැටලු හා බාධක වලට පිළියම් සෙවීමේ දී ඒවා වැදගත් වන හෙයිනි.

ව්‍යාපාරිකයෙකුට අලුත් ව්‍යාපාරයක් ආරම්භ කිරීමට හෝ, පවත්නා ව්‍යාපාරයක් පුළුල් කිරීමට හෝ එනම්, නිෂ්පාදන ධාරිතාව නැංවීම අවශ්‍ය වූ විට ඒ සඳහා පූර්ව අවශ්‍යතාව වන්නේ ප්‍රාග්ධනයයි. රටක් සතුව ආයෝජන සම්පත් පවතින තරමට සංවර්ධන කටයුතු පහසු කරයි. ඒ අතර, එහි උෞතතාව ගැටළු මතුකරයි. ව්‍යාපාරිකයෙකුට එදිනෙදා අවශ්‍ය කාරක ප්‍රාග්ධනය (Working Capital) මූල්‍ය වෙළෙඳපොළෙන් සපිරුණද, ආයෝජන ප්‍රාග්ධන (Investment Capital) අවශ්‍යතාව සඳහා ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළ වැදගත් වේ. අයෝජනය කරන ප්‍රාග්ධනය රටක ප්‍රාග්ධන සමුච්චය දියුණු කරමින් ප්‍රසාරණය කරයි.

සංවර්ධනය සඳහා අවශ්‍ය ආයෝජන සම්පත්, අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට ශ්‍රී ලංකාව සතුව පවතින්නේ ද, නැද්ද යන්න පළමුව අපගේ විමර්ශනයට භාජනය කළ යුතුව ඇත. මෙහි දී රටක සංවර්ධනයට අත්‍යවශ්‍ය දෙන බැංකු ක්‍රම හා මූල්‍ය ආයතන වැදගත් තැනක් ගනී. එසේ ම, සංවර්ධනය වේගවත් කිරීම පිණිස උපයෝගී කරගන්නා විශේෂ වූ සංවර්ධන බැංකු ගැන ද සොයා බැලිය යුතුව ඇත. එහෙත් ශ්‍රී ලංකාව තුළ මෙවන් බැංකු ක්‍රමයක පසුබිම තිබුණ ද, අපේක්ෂිත සංවර්ධන අරමුණු ඉටු වී නොමැත. මෙවන් මොහොතක මෙම අධ්‍යයනයේ පරමාර්ථය වන්නේ දේශීය ආර්ථිකය නැංවීම සඳහා කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ යොදා ගැනීමට දරන උත්සාහයේ දී පවත්නා බාධක සහ ගැටලු මොනවා ද යන්න හඳුනා ගැනීමයි. එමෙන් ම ඒ සඳහා පිළියම් සොයා බැලීමයි.

රටක ආර්ථික දියුණුව මැන බැලීමේ දී එහි ආයෝජන, ඉතිරි කිරීම්, උද්ධමනය, පොළි අනුපාතිකය, සේවා නියුක්තිය මෙන් ම ආර්ථික වර්ධනය යන ආර්ථික සංකල්ප ද අධ්‍යයනය කිරීම බෙහෙවින් වැදගත් වේ. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා යොදා ගැනෙන 1980 - 95 කාලය තුළ මුර්ත දළ දේශීය නිෂ්පාදිත වර්ධනය 4.7%ද, සේවා විද්‍යුක්තිය 1.2%ක් ද, උද්ධමනය 22.7% ද වශයෙන් සාමාන්‍ය මට්ටමක පැවතිණ. එසේ ම දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් ඉතිරි කිරීම් 13.6%ක්ව ද, ආයෝජනය 25.6%ව ද පැවතිණි. මෙම තත්වයන් පහත් මට්ටමක පවතින බව පෙනෙනුයේ වඩා වේගයෙන් දියුණු වන නැගෙනහිර ආසියාතික රටවල් හා සසඳා බලන විටය. ⁽¹⁾ ඒනිසා ඉතිරිකිරීමේ හා ආයෝජන දිරිගැන්වීමේ ක්‍රියාවලියක් ලෙස කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ නැංවීම පිණිස රජය ගන්නා උත්සාහය ඵලදායක වී තිබේ ද? බාධක පවතී නම් ඒවා මොනවා ද යන්න අධ්‍යයනය කළ යුත්තේ ය.

ඉහළ ක්‍රියාකාරීත්වයක පවත්නා ආසියාතික ආර්ථිකයන්හි⁽²⁾ (High Performing Asian Economies) අත්දැකීම් අනුව, ඔවුන් මුල් අවධියේ ම ප්‍රධාන සම්පත් වන, දිගුකාලීන ණය දෙන විශේෂ සංවර්ධන බැංකු ඇතිකර, බැංකු ක්‍රමය නගා සිටුවා ඇත. පසුව දේශීය සම්පත් උපරිම ලෙස ප්‍රයෝජනයට ගන්නා අතර ම, පිළිණපත් (Bond) සහ කොටස් වෙළෙඳපොළ නිර්මාණය කරන්නට යෙදුනි. ඒ නිසා

1 උදාහරණයක් වශයෙන් නැගෙනහිර ආසියාතික ඉහළ වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරන රටවල් අටවන (ජපානය, හොංකොං, දකුණු කොරියාව, තායිවානය, සිංගප්පූරුව, ඉන්දුනීසියාව, මැලේසියාව, සහ තායිලන්තය යන රටවල 1970-88 කාලය තුළ සාමාන්‍ය ඉතිරි කිරීමේ අනුපාතය 28%ක් වූ අතර, 1980-88 අතර කාලය තුළ සාමාන්‍ය ආයෝජනය අනුපාතය 30% විය. (source: The East Asian Miracle (1993), The World Bank, Pages 16 and 44)

2 මෙම වර්ගීකරණය ලෝක බැංකුව විසින් ප්‍රකාශිත (The East Asian Miracle - op.cit) අනුවය. ඊට අයත් වන රටවල් වනුයේ: ජපානය, හොංකොං, තායිවානය, දකුණු කොරියාව, සිංගප්පූරුව, ඉන්දුනීසියාව, මලයාසියාව සහ තායිලන්තයයි.

විදේශීය අයෝජන සම්පත් පවා මේ රටවල් කරා ගලා එන්නට විය. ඒ තුළින් මේ රටවල් වර්තා ගත ලෙස උපරිම ආර්ථික වර්ධනයක් ළඟා කර ගන්නා ලදී. 1965-90 දක්වා කාලය තුළ එම නැගෙනහිර ආසියාතික රටවල් ලෝකයේ සියලු ම කලාපීය රටවල් අභිබවා ඇත.⁽³⁾ එම අත්දැකීම් මත කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරිත්වය දිරිගන්වන අතර ම, ගැටලු අධ්‍යයනය කර, පිළියම් යෙදිය යුතුව ඇත.

දියණු බැංකු ක්‍රම හා කොටස් වෙළෙඳපොළ රටක ආර්ථික වර්ධනය සඳහා වැදගත් වේ. සාමාන්‍ය ණය මූල්‍යකරණය තුළ වෙළෙඳාම ආරම්භ වන අතර, මහ පරිමාණ සමාගම් සඳහා කොටස් වෙළෙඳපොළ මූල්‍යකරණය ඉහළ ආර්ථික සංවර්ධනයක් ළඟා කර දෙයි. මාර්ග දෙකක ගමන් කළ ද, මෙම දෙඅංශය ම රටක ප්‍රාග්ධන සමුච්චය ශක්තිමත් කිරීමේ ලා පෞද්ගලික ව්‍යාපාර අංශයට සහය දෙන්නක් බව හඳුන්වා දී ඇත. සාමාන්‍ය ණය මූල්‍යකරණයේ පදනම මත, එහි දියුණුවත් සමග කොටස් වෙළෙඳපොළ නිර්මාණය වී වඩා සාර්ථක ප්‍රතිඵල ඇති කරවයි. විවිධ රටවල අත්දැකීම් එය හෙළි කරයි. කොටස් වෙළෙඳපොළ දියුණුව, රටක ආර්ථික වර්ධනය නිරායාසයෙන් ම ජනනය නොකරන නමුත්, අනාගත ප්‍රාග්ධන වර්ධනය ගැන, නිෂ්පාදනය ගැන සහ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙහි ඒක පුද්ගල ආදායම ගැන යමක් කලින් ප්‍රකාශ කරන්නට මහ පාදයි.⁽⁴⁾ නැගෙනහිර ආසියාතික රටවල අධිවේගී සංවර්ධනයේ වැඩි කොටස භෞතික හා මානව ප්‍රාග්ධනයේ විශිෂ්ට ඒකාරාගී කරණයක් නිසා ඇතිවූවකි.⁽⁵⁾ ඒ නිසා ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ පවත්නා, දිගු කාලීන අත්දැකීම්, සැලකිල්ලට භාජනය කරමින් ආසියාතික රටවල් දියුණුවේ මං හෙළිකර ගත් ආකාරය ගැන අවධානය යොමු කරමින්, ශ්‍රී ලංකාවේ පවත්නා සම්පත් දියුණු කර, නව ආයෝජන සම්පතක් ලෙස කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ අධ්‍යයනය කිරීම වැදගත් වේ.

1:1 ගැටලුව සහ අධ්‍යයනයේ වැදගත්කම:

ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ මෑත කාලීන මිණුම් දඩු විග්‍රහකරන විට ප්‍රාග්ධන උනන්දුව කැපීපෙනෙන ලක්ෂණයකි. මෙයට දේශීය මෙන් ම විදේශීය ඉතිරි කිරීම් මගින් ලබන දයකත්වයේ පහත් මට්ටම ද හේතුවී ඇත. ප්‍රාග්ධන උනන්දුව මහහරවා ගැනීමේ දී, එනම් මෙම ගැටලුවට එක් පිළියමක් ලෙස දිගුකලක් පසු බැමට ලක්ව තිබූ කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළට ජීවයක් දීම සඳහා රජය, විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සමඟ ක්‍රියාත්මක විය.

3 World Bank (1993) Policy Research Bulletin (August - October 1993) Vol 4 No. 4 (Washington) page 01.
4 World Bank (1995) Policy Research Bulletin, Vol. 6 No. 2 (Washington) page 05.
5 World Bank (1993) The East Asian Miracle: Summary book (New Oxford University Press) P. 32.

1970 දශකය තුළ පවා දැඩි ජීවිතයකට ලක්ව තිබූ කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ කටයුතු, 1984 වසරේ දී විධිමත් ලෙස ආරම්භ කෙරිණි. පසුව ක්‍රමානුකූලව ශීඝ්‍ර වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළ ද, මෙම අධ්‍යයන කාලපරිච්ඡේදය (1980-95) තුළ ඒ සඳහා තැබූ බලාපොරොත්තු ඉටුවී ඇද්ද යන්න ගැන ප්‍රශ්නයක් මතු වේ. වර්තමාන ලෝක ආර්ථික රටාව තුළ ප්‍රාග්ධන සම්පාදනයෙහි කොටස් වෙළෙඳපොළ වැදගත් තැනක් හිමිකර ගන්න ද, ශ්‍රී ලංකාව දරන උත්සාහය සඵලමත් නොවීම කෙරේ කලින් කල, විවිධාකාර ලෙස නොයෙකුත් සාධක බලපා ඇත. එනිසා කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළෙහි ක්‍රියාකාරිත්වය තුළ දක්නට ලැබෙන මෙම උච්චාවචන^{යන්} අධ්‍යයනය කිරීම කාලානුරූපව වැදගත් වේ. එහි ලා බලපා ඇති, විවිධ සාධක සොයා බලා විශ්ලේෂණය කිරීම මෙම අධ්‍යයනයේ පරමාර්ථය වේ. එසේ බලන කල මෙම අධ්‍යයනය කාලානුරූපව ඉතා වැදගත් වන බව පෙන්වා දිය හැකි ය.

1:2 අධ්‍යයනයේ අරමුණු:

- i. කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරිත්වය කෙරෙහි බලපාන සාධක සමීක්ෂණය කිරීම.
- ii. සමීක්ෂණයේ දී හඳුනාගත් ප්‍රධාන සාධක සහ කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළෙහි ක්‍රියාකාරිත්වය අතර සබැඳියාව, සංඛ්‍යාතමය ලෙස විශ්ලේෂණය කිරීම.

1:3 අධ්‍යයනයේ කාලසීමාව තීරණය කිරීම:

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා 1980 සිට 1995 දක්වා කාල පරිච්ඡේදය යොදා ගැනේ. ඒ සඳහා මෙම කාලපරිච්ඡේදය ම තෝරා ගැනීමට හේතුවූ කරුණු කීපයකි. 1950 දශකයේ අගභාගයේ දී සුළු වෙන් ආරම්භ කළ ආවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති, විවිධ දේශපාලනික දර්ශනයන් මත වර්ධනය වී, 1970 දශකයේ ආරම්භයත් සමග ඉතා දැඩි ක්‍රියාකාරී තත්වයකට පත්විය. එම පසුබිම තුළ 1978 දී ප්‍රකාශයට පත්කළ විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති නිසා⁽⁶⁾ පෞද්ගලික අංශයේ ඇතිවූ පිබිදීම, 1980 සිට දක්නට

6 1978 දී ශ්‍රී ලංකාවේ විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියක් ආරම්භවූ බව සඳහන් වුවත් එම විවෘත භාවය පූර්ණ තත්වයක් නොවන බව මෙහිදී තේරුම්ගත යුතුව ඇත. ආර්ථිකයේ සැබෑ විවෘත ප්‍රතිපත්තියක් බිහිවීමට තම් ගොවුම් ශේෂය ප්‍රධාන අංශ වන භාණ්ඩ, සේවා සහ ප්‍රාග්ධන යන කෙ අංශයම විවෘත විය යුතුව ඇත. 1978 දී ආර්ථිකය විවෘත කළයී කිහිපද භාණ්ඩ අංශය ගත්විට පෙනී යන්නේ ආනයන ඵලින් 60%ක් රාජ්‍ය ආයතන යටතේ තිබුණු බවයි. ආහාර ද්‍රව්‍ය, රෙදි පිලි, මෙන්ම වෙනත් වාණිජ කටයුතුද ඊට අයත් විය. නේ, පොල්, රබර්, ඇඟලුම් ආදී අපනයන අංශයන්ට පවා රාජ්‍ය ආයතන හරහා ක්‍රියාත්මක වන්නට සිදුවිය. ඉතිරි 40%න්ද විවෘත තත්වයකට පත්කර තිබුණේ යන්ත්‍ර, සුත්‍ර, වෙළඳම සඳහා වාහන, ඖෂධ හා තව කුඩා අංශයන් කීපයක් පමණි. සේවා අංශය ගත්කල පෙනී යන්නේ සීමාවන් යටතේ විදේශ සංචාරකයන්ටද, අධ්‍යාපනය හා සෞඛ්‍ය අංශයන්ට පමණක් සීමාවූ බවයි. ප්‍රාග්ධන අංශය ගෙන බැලූවිට පෙනීයන්නේ 1978 සිට 1990 දක්වා විවෘත තත්වයක් නොතිබුණ බවයි. 1990 දී ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපළ ද විදේශකයින්ට විවෘත වීමත් සමග, ප්‍රධාන අංශ තුනටම විවෘතවූ, ශ්‍රී ලංකාවේ විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියක් ගැන 1990 වසරේ සිට තනා කල හැකිව තිබේ. මෙහිදී 1978 සිට ක්‍රමානුකූලව ගත් ප්‍රතිපත්ති 1990 දී විවෘත ආර්ථිකයක් කරා ඒමට පසුබිමක් සුදුසුම කර ඇති බව පිළිගත හැකි කරුණකි.

ලැබුණි. මේ නිසා සීමිත පොදු සමාගම් විශාල සංඛ්‍යාවක් පෞද්ගලික අංශයේ පිබිදීමක් සමග ඇති විය. මෙම බිහිවීමක් සමගින් කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු විය. මුලදී එහි ක්‍රියාකාරීත්වය මන්දගාමී වුව ද සීමිත සමාගම් වල මෙම ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාව නිසා කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ සංවර්ධනය කෙරෙහි රජය ද වැඩි අවධානයක් යොමු කරන්නට විය. ඒ අතර 1984 දී විධිමත් ලෙස කොටස් ගනුදෙනු කිරීම⁽⁷⁾ ආරම්භ වීමත් සමග කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ පුනර්ජීවනයක් ලැබීය. එය පෞද්ගලික අංශයේ එක් ප්‍රධාන ප්‍රාග්ධන මූලාශ්‍රයක් ලෙස ස්ථාපිත වූයේ මෙම කාලය තුළ දීය.

1991 දී ඒකක භාර (Unit trust) ඇතිවීමත් සමග වූ ප්‍රචාරණ කටයුතු තුළින් ලද අවබෝධය නිසා මහ ජනතාව කොටස් වෙළෙඳපොළට වඩා සමීප විය. තවත් අතකින් බලන කල මෙම කාලපරිච්ඡේදය අධ්‍යයනය සඳහා තෝරා ගැනීමට හේතු වූයේ, කොටස් වෙළෙඳපොළක දැකිය හැකි සාමාන්‍ය දියුණුව හෝ පසුබෑමේ ක්‍රියාවලියක් මෙම කාලය තුළ දක්නට ලැබීම නිසා ය. අදළ දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමේ දී, එනම් 1985-90 තුළ මධ්‍යස්ථ වර්ධනයකුත්, 1990-94 මාර්තු දක්වා ශීඝ්‍ර වර්ධනයකුත්, 1994 අප්‍රියෙල් - 1995 දක්වා පසුබෑමකුත් පෙන්නුම් කිරීමයි. මෙසේ බලන කල කෙටි කලක් තුළ විවිධ අත්දැකීම්වලට භාජනය වූ කොටස් වෙළෙඳපොළක් ලෙස කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ අධ්‍යයනය කිරීමට අවස්ථාව සැලසී ඇත. කුමනාකාර බලපෑම් හෝ සාධක මත මෙවන් තත්වයක් උද්ගත වූයේද යන්න සොයා බැලීම මෙම අධ්‍යයනයේ පරමාර්ථය බැවින්, මෙම කාල සීමාව ඒ සඳහා වැදගත් වේ.

1:4 අධ්‍යයනයේ ක්‍රමවේදය:

ඉහත දැක්වූ අරමුණු අතරින් පළමුවන අරමුණ ඉටුකරගනු වස් සමීක්ෂණයක් කර ඇත. මීට අදළ පොත පත ඇසුරෙන් ලබාගත් දැනුම හා මෙම අධ්‍යයනයට අදළ ක්ෂේත්‍රය ගැන තිබූ ප්‍රායෝගික දැනීම පාදක කොට, කොටස් වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරීත්වය කෙරේ බලපෑ හැකි සාධක 25කින් යුත් ප්‍රශ්නාවලියක් මෙම සමීක්ෂණය සඳහා සකස්කර ගැනුණි. මෙහි දී ආර්ථිකමය, දේශපාලනමය, යුද්ධමය, සමාජසීයමය, කම්කරු, ආදී ක්ෂේත්‍රයන් ද කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළට ආවේණික අංශ මෙන් ම, ස්වාභාවික, සංස්කෘතික ලක්ෂණ ද පසුබිම් වූහි. මෙම සමීක්ෂණය තැපැල් මාර්ගිකව කරන්නට යෙදුනි. ඊට හේතු වූයේ, විවිධ ප්‍රදේශවල පදිංචි, විවිධ ක්ෂේත්‍රයන්හි රැකියා කරන, විවිධ සමාජ මට්ටම්වල අයගේ අදහස් විමසා බැලීම වැදගත් වූ හෙයිනි. සමීක්ෂණය සඳහා පුද්ගලයන් සසම්භාවී ලෙස තෝරා ගැනුණි.

7 වැඩි විස්තර සඳහා බලන්න Colombo Stock Exchange, (1996) Share Trading Centennial 1896-1996. (100 Years of Share Trading In Sri Lanka)

1980-95 අධ්‍යයන කාලපරිච්ඡේදය තුළ කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළෙහි ක්‍රියාකාරීත්වය කෙරෙහි බලපෑ සාධක හදුරා දෙවන අරමුණ සපුරා ගැනීමට අවශ්‍ය පසුබිම සකස් කර ගැනුණි. මෙහි දී ප්‍රාථමික කොටස් වෙළෙඳපොළෙහි නව නිකුතු ප්‍රමාණය, කොටස් ප්‍රමාණය, එහි නාමික අගයන්, සමග අවශ්‍ය තොරතුරු රැස්කර ගන්නට යෙදුණි. ඒ අතර ද්විතියික කොටස් වෙළෙඳපොළ හා සම්බන්ධ මුළු පිරිවැය, ප්‍රාග්ධනීකරණය, මිල දර්ශක ආදිය ඇතුළු සියලු දත්ත රැස්කර විමර්ශනයට භාජනය කර ඇත.

අධ්‍යයනයේ ක්‍රම වේදය ගැන සවිස්තර කරුණු 4 වන පරිච්ඡේදයේ දී දක්වා ඇත. විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණ ක්‍රමය මෙන් ම, සංසන්දනාත්මක විශ්ලේෂණ ක්‍රමය ද, මෙහිදී භාවිත කෙරුණි. අදාළ විචල්‍යයන් අතර සම්බන්ධතාවයන් සංඛ්‍යාන ක්‍රම මගින් විශ්ලේෂණය කොට ඇති අතර ඒ සඳහා Statistical Analysis System (SAS) පරිගණක පැකේජය භාවිත කර ඇත.

1:5 මූලාශ්‍ර හා දත්ත රැස්කිරීම:

මෙම අධ්‍යයනයේ පළමුවන අරමුණ එනම් කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ කෙරෙහි බලපෑ හැකි සාධක සොයා බැලීමේ දී ප්‍රාථමික දත්ත රැස්කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කර ඇත. කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ පිළිබඳ කරඇති පර්යේෂණ ආශ්‍රයෙන් කොටස් වෙළඳ පළට බලපෑ හැකි සාධක 25ක් ප්‍රශ්ණාවලිය සඳහා තෝරා ගැනිණි. එම සාධක පළමුවන උපග්‍රන්ථයේ දක්වා ඇත. ඇතැම් සාධක ප්‍රමාණාත්මකව ගිණිය හැකි ඒවා වන අතර ඇතැම් සාධක එසේ නොවේ. රජයේ මූලිකත්වය තුළ සිදුවන මානව ප්‍රාග්ධන වර්ධනයද කොටස් වෙළෙඳපොළ දියුණුවට බෙහෙවින් ඉවහල් වේ. වර්ෂ 1993 ජූලි සිට 1996 ජූනි දක්වා කොටස් වෙළෙඳපොළෙහි සියලු ම කොටස් මිල දර්ශකය හා සංවේදී කොටස් මිල දර්ශකයන්හි හැසිරීම් රටාව ද ප්‍රශ්නාවලියට ඇතුළත් වේ.

ද්විතියික දත්ත, මෙම අධ්‍යයනයේ දෙවන අරමුණ ඉටුකරගැනීම සඳහා අවශ්‍ය වේ. එම ද්විතියික දත්ත, කොළඹ කොටස් හුවමාරුව, Colombo Stock Exchange (CSE) වාර්ෂික වාර්තා සහ එම ආයතනය මගින් ප්‍රකාශයට පත් කෙරෙන විවිධ ප්‍රකාශන මගින් ගැනුණි. එසේ ම සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභාවේ Securities and Exchange Commission (SEC) වාර්ෂික වාර්තා ද, එහි අනෙකුත් ප්‍රකාශන ද මෙහි දී වැදගත් විය. ඒ අතර ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තා සහ එහි අනෙකුත් ප්‍රකාශන, මහජන බැංකුව මගින් ප්‍රකාශිත ආර්ථික විමසුම සභරා, ශ්‍රී ලංකා මහා බැංකු මාණ්ඩලික ප්‍රකාශන, මෙන්ම දර්ශන සභරා මෙම දත්ත රැස්කිරීමේ දී උපයෝගී කරගන්නා ලදී.

ඒකක භාරයන්හි (Unit Trust) ක්‍රියාකාරීත්වය නිසා සාමාන්‍ය ජනතාවට වුව ද කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළට ඇතුළු විය හැකි විය. එම ආයතනයන්හි විවිධ ප්‍රකාශන ගැන ද අවධානය යොමු කෙරිණි. කොටස් වෙළෙඳපොළ මහජනතාවට හඳුන්වා දෙන්නට පවත්වනු ලබන සම්මන්ත්‍රණ, පාඨමාලා සහ පුවත්පත්, සඟරා ද ද්විතියික දත්ත රැස්කරගත් අනෙකුත් වැදගත් මූලාශ්‍ර විය. ඒ අතර කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ සහ සුරැකුම්පත්, විනිමය කොමිෂන් සභා නිලධාරීන් කිහිප දෙනෙකු සමග කළ සම්මුඛ සාකච්ඡා මෙම දත්ත රැස්කර ගැනීමෙහි වැදගත් විය.

1:6 පර්යේෂණ කෘතියේ අපේක්ෂිත සැලැස්ම:

මෙම නිබන්ධනය පරිච්ඡේද හයකින් සමන්විත ය. පළමුවන පරිච්ඡේදය හැඳින්වීම සඳහා යොදා ගෙන, මෙම අධ්‍යයනය ගැන පොදු හැඳින්වීමක් ඉදිරිපත් කෙරෙයි. මෙම අධ්‍යයනයේ කාලපරිච්ඡේදය වූ 1980 - 95 තුළ ශ්‍රී ලංකා ආර්ථික වර්ධනයේ පසුබිම, දේශීය හා ජාත්‍යන්තර කොටස් වෙළෙඳපොළ ක්‍රමයේ වැදගත්කම ගැන කරුණු ඉදිරිපත් කර ඇත. ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය කෙරෙහි කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළෙහි දයකත්වය මෙන් ම එවැනි ක්ෂේත්‍ර සඳහා කෙරෙන අධ්‍යයනයක වැදගත්කම ගැන අදහස් දැක්විණි. එහි උච්ඡාවචන කෙරේ බලපා ඇති සාධක සොයා බැලීමේ වැදගත්කම අවධාරණය කොට ඇත. මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණු, කාලසීමා තීරණය කිරීම, ක්‍රමවේදය, දත්ත මූලාශ්‍ර සහ ඒවා රැස්කර ගන්නා අයුරු, මෙන් ම අනෙකුත් පරිච්ඡේදයන්හි සැකසුම ද, සංක්ෂිප්තව මෙහි දක්වා ඇත.

කොටස් වෙළෙඳපොළේ වැදගත්කම, එහි ආරම්භය සහ ඓතිහාසික වර්ධනය දෙවන පරිච්ඡේදයේ සාකච්ඡාවට භාජනය කර ඇත. 1896න් ආරම්භ කරන ලද කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළේ ඓතිහාසික විකාශනය 1896-1948, 1949-77 සහ 1978-1995 වශයෙන් කාල පරිච්ඡේද තුනකට බෙදා ඉතා කෙටියෙන් හඳුන්වා දී ඇත. මෙහි දී රටක පවත්නා මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ ක්‍රමය තුළ වූ ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළට අයත් කොටස් වෙළෙඳපොළ හිමි කර ගන්නා ස්ථානය සොයා බලා ඇති අතර, ඒවා ගැන ආර්ථික විශ්ලේෂකයින් විසින් පක්ෂව හා විපක්ෂව දක්වා ඇති අදහස් ගැන ද සැලකිල්ල යොමු කෙරිණි. ආයෝජන සම්පත් වර්ධනයේ ලා ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළක කාර්ය භාරය අධ්‍යයනය කිරීමට ද, මෙම පරිච්ඡේදයේ දී අවස්ථාව සලසා ගෙන තිබේ.

තුන්වන පරිච්ඡේදයේ දී ආයෝජන සම්පත් සොයා ගැනීම සඳහා කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ, ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ තවත් එක් මූල්‍යක් බවට පත්කර ගැනීමට